

Dosarul nr. 3ra-1574/2018

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (O. Țurcan)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (A. Danilov, I. Secrieru, I. Muruianu)

ÎNCHEIERE

05 decembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Tatiana Vieru
Maria Ghervas
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Banca Comercială „Unibank” Societate pe Acțiuni, în proces de lichidare prin intermediul lichidatorului Iulian Țurcan,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Banca Comercială „Unibank” Societate pe Acțiuni, în proces de lichidare împotriva Serviciului Fiscal de Stat cu privire la repunerea în termen, contestarea actului administrativ și obligarea examinării contestației,

împotriva deciziei din 14 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de către Banca Comercială „Unibank” Societate pe Acțiuni, în proces de lichidare, admis apelul declarat de către Serviciul Fiscal de Stat, casată hotărârea din 14 decembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a demersului Băncii Comerciale „Unibank” Societate pe Acțiuni, în proces de lichidare privind repunerea în termen a cererii de chemare în judecată și respinsă acțiunea ca fiind tardivă,

c o n s t a t ă:

La 12 decembrie 2016, BC „Unibank” SA, în proces de lichidare prin intermediul lichidatorului Iulian Țurcan a depus cerere de chemare în judecată împotriva Inspectoratului Fiscal Principal de Stat (în prezent Serviciul Fiscal de Stat succesor în drepturi al Inspectoratului Fiscal Principal de Stat) cu privire la repunerea în termen, contestarea actului administrativ și obligarea examinării contestației.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că la 01 iulie 2016, Direcția Generală Administrarea Marilor Contribuabili a Serviciului Fiscal de Stat a emis Actul de control nr. 5-678409, prin care s-a constatat încălcarea de către bancă a prevederilor Codului fiscal și a altor acte normative.

La 14 iulie 2016, a depus la Serviciul Fiscal de Stat contestația nr. 0306/1265, solicitînd anularea Actului de control nr. 5-678409 din 01 iulie 2016.

La 28 iulie 2016 Serviciul Fiscal de Stat a emis decizia nr. 61 asupra cazului de încălcare a legislației fiscale de către BC „Unibank” SA, în proces de lichidare, prin care i-a fost aplicată amendă fiscală în mărime de 348 562 de lei.

Reclamanta a invocat că la data de 17 august 2016 a depus cerere de chemare în judecată împotriva Serviciului Fiscal de Stat privind anularea deciziei nr. 61 din 28 iulie 2016.

Prin încheierea din 04 octombrie 2016 a Judecătorei Rîșcani, mun. Chișinău, menținută prin decizia din 22 noiembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău, cererea de chemare în judecată a fost scoasă de pe rol din motiv că nu a fost respectată procedura prealabilă de soluționare a cauzei.

La 28 noiembrie 2016 s-a adresat cu cerere prealabilă către Serviciul Fiscal de Stat, solicitând anularea deciziei nr. 61 din 28 iulie 2016, însă prin răspunsul nr. 26-12/3-12-2314/9403 din 02 decembrie 2016, aceasta a fost restituită din considerentul că a expirat termenul de 30 de zile de contestare a actului administrativ prevăzut de art. 268 alin. (1) din Codul fiscal.

Prin Hotărârea nr. 64 din 16 octombrie 2015 a Comitetului Executiv al Băncii Naționale a Moldovei a fost retrasă licența BC „Unibank” SA de desfășurare a activității financiare și inițiată procedura de lichidare silită a acesteia.

Odată cu intentarea procedurii de lichidare în privința sa, o parte dintre salariații săi au fost disponibilizați, iar alții și-au dat demisia, inclusiv și juriștii, banca confruntându-se în această perioadă cu o lipsă acută de personal, ceea ce a determinat omiterea termenului de contestare a deciziei nr. 61 din 28 iulie 2016 a Serviciului Fiscal de Stat, cu respectarea procedurii prealabile.

Consideră că de fapt încă la 14 iulie 2016 a fost epuizată calea prealabilă de atac a deciziei nr. 61 din 28 iulie 2016 a Serviciului Fiscal de Stat, când s-a adresat cu contestația nr. 0306/1265, prin care a cerut anularea Actului de control nr. 5-678409 din 01 iulie 2016, temei ce a servit de adresare directă în instanța de judecată privind anularea actului administrativ sus-enunțat.

Mai mult, contabilul-șef a BC „Unibank” SA a fost audiată de către organul fiscal pe marginea contestației depuse împotriva deciziei din speță, ceea ce denotă că banca a încercat să soluționeze prezenta cauză civilă pe cale prealabilă prevăzută de lege în acest sens.

În contextul expus, a cerut BC „Unibank” SA, în proces de lichidare repunerea în termen a cererii de chemare în judecată, anularea răspunsului nr. 26-12/3-12-2314/9403 din 02 decembrie 2016 a Serviciului Fiscal de Stat, cu obligarea pârâtului să examineze contestația nr. 0815/1620 din 28 noiembrie 2016 depusă împotriva deciziei nr. 61 din 28 iulie 2016 asupra cazului de încălcare a legislației comisă de către BC „Unibank” SA emisă de către Serviciul Fiscal de Stat.

Prin hotărârea din 14 decembrie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prima instanță și-a motivat soluția prin faptul că răspunsul unei autorități publice, care cuprinde punctul de vedere cu privire la interpretarea unei legi sau a unui act administrativ normativ, nu poate fi considerat drept un act administrativ, deoarece răspunsul în cauză nu produce niciun efect juridic față de persoana care l-a solicitat. Răspunsul autorității publice care atestă date existente în evidența unei autorități publice, de asemenea, nu constituie un act administrator producător de efecte juridice.

A stabilit că nici instanța de judecată nu poate discuta conținutul unui răspuns la o cerere adresată unei autorități publice, fiindcă petiționarul nu poate să pretindă ca răspunsul la cerere să fie dat conform propriei sale formulări sau într-un anumit sens, după dorința personală, stabilirea răspunsului fiind de competența exclusivă a autorității publice competente. În cazul în care autoritatea publică nu a dat răspuns la toate solicitările petiționarului, acesta este în drept să se adreseze cu cerere în instanța de judecată privind obligarea autorității publice să-i dea răspuns la toate solicitările.

Prima instanță a concluzionat că răspunsul Serviciului Fiscal de Stat nr. 26-12/3-12-2314/9403 din 02 decembrie 2016 cuprinde relatările dispozițiilor art. 268 alin. (2) din Codul fiscal și comunicarea cu privire la neexaminarea și restituirea contestației în temeiul acestor prevederi legale or, cerere de repunere în termen către Serviciul Fiscal de Stat, în sensul prevederilor art. 268 alin. (1) din Codul fiscal, nu a fost depusă de BC „Unibank” SA, în proces de lichidare, cu atât mai mult că această cerință nici nu rezultă din contestația nr. 0815/1620 din 28 noiembrie 2016.

Referitor la pretenția privind obligarea Serviciului Fiscal de Stat să examineze contestația nr. 0815/1620 din 28 noiembrie 2016 depusă împotriva deciziei nr. 61 din 28 iulie 2016 asupra cazului de încălcare a legislației comisă de către BC „Unibank” SA, prima instanță la fel a considerat-o neîntemeiată, deoarece acesta este subsecventă cerinței principale privind anularea răspunsului nr. 26-12/3-12-2314/9403 din 02 decembrie 2016 a Serviciului Fiscal de Stat.

Prin decizia din 14 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de către BC „Unibank” SA, în proces de lichidare, admis apelul declarat de către Serviciul Fiscal de Stat, casată hotărârea din 14 decembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, cu emiterea unei hotărâri noi de respingere a demersului BC „Unibank” SA, în proces de lichidare privind repunerea în termen a cererii de chemare în judecată și respinsă acțiunea ca fiind tardivă.

Instanța de apel și-a motivat soluția prin faptul că la 28 iulie 2016 Serviciul Fiscal de Stat a emis decizia nr. 61 asupra cazului de încălcare a legislației comisă de către BC „Unibank” SA, iar la 28 noiembrie 2016 reclamanta a depus contestație la organul fiscal privind anularea actului administrativ enunțat, care prin răspunsul nr. 26-12/3-12-2314/9403 din 02 decembrie 2016, a fost restituită din motivul expirării termenului de contestare prevăzut de legislația fiscală în vigoare.

Instanța de apel a reținut că pârâțul Serviciul Fiscal de Stat a invocat tardivitatea cererii de chemare în judecată depusă de către BC „Unibank” SA, în proces de lichidare, solicitând respingerea acțiunii în baza acestui temei.

S-a menționat că la 02 august 2016, BC „Unibank” SA, în proces de lichidare a făcut cunoștință cu decizia Serviciului Fiscal de Stat nr. 61 din 28 iulie 2016, fapt confirmat prin semnătura reprezentantului băncii (f.d. 55), însă reclamanta abia la 28 noiembrie 2016 a depus cerere prealabilă pe marginea deciziei în litigiu.

Organul fiscal în decizia nr. 61 din 28 iulie 2016, la pct. V, a explicat BC „Unibank” SA, în proces de lichidare despre modalitatea de contestare a respectivului act administrativ, pe când reclamanta abia la 28 noiembrie 2016 s-a adresat cu cerere prealabilă, iar la 12 decembrie 2016 cu cerere de chemare în judecată.

Instanța de apel a constatat că cererea de chemare în judecată a fost înregistrată la 12 decembrie 2016, astfel termenul de contestare de 30 de zile prevăzut de lege, a

început să curgă din data de 03 august 2016, adică următoarea zi de când a fost adusă la cunoștință BC „Unibank” SA, în proces de lichidare decizia Serviciului Fiscal de Stat nr. 61 din 28 iulie 2016, pentru respectarea procedurii prealabile.

Instanța de apel a stabilit că organul fiscal urma să examineze contestația băncii în perioada 01 septembrie 2016 – 03 octombrie 2017, iar în intervalul de timp de la 03 octombrie 2017 – 03 noiembrie 2017, reclamanta era în drept să se adreseze în instanța de judecată.

S-a concluzionat că BC „Unibank” SA, în proces de lichidare, înregistrând acțiunea abia la 12 decembrie 2016, a încălcat termenul legal de adresare în judecată, din care considerente aceasta este vădit tardivă, pe când prima instanță incorect, în lipsa unei justificări, a respins-o ca neîntemeiată, fără a se expune cu privire la tardivitatea acțiunii.

Referitor la argumentul BC „Unibank” SA, în proces de lichidare privitor la faptul că termenul de prescripție a fost omis din motiv că odată cu intentarea procedurii de insolvență o mare parte din salariații săi au fost disponibilizați, iar alții și-au dat demisia, inclusiv și juriștii, banca confruntându-se în această perioadă cu o lipsă acută de personal, instanța de apel a indicat că acesta este declarativ și nu justifică omiterea termenului de prescripție și nici de repunere în termen a cererii de chemare în judecată.

La 10 septembrie 2018, BC „Unibank” SA, în proces de lichidare prin intermediul lichidatorului Iulian Țurcan a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei din 14 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău și hotărârii din 14 decembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, cu emiterea unei hotărâri noi de admitere a acțiunii.

În susținerea recursului BC „Unibank” SA, în proces de lichidare a invocat ilegalitatea și netemeinicia deciziei instanței de apel, declarând că Curtea de Apel Chișinău a examinat superficial prezenta speță, cu interpretarea și aplicarea eronată a normelor de drept material și procedural.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Materialele dosarului atestă că copia deciziei din 14 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată în adresa BC „Unibank” SA, în proces de lichidare la 16 iulie 2018 (f.d. 167), însă nu se atestă date când a fost recepționată de către recurentă.

Totodată, din conținutul cererii de recurs rezultă că BC „Unibank” SA, în proces de lichidare a recepționat decizia instanței de apel la 19 iulie 2018.

Prin urmare, recursul declarat de către BC „Unibank” SA, în proces de lichidare la 10 septembrie 2018, se consideră depus în termenul prevăzut de lege.

La data de 17 octombrie 2018, în adresa Serviciului Fiscal de Stat a fost expediată copia recursului declarat de către BC „Unibank” SA, în proces de lichidare, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței, însă intimatul nu și-a valorificat dreptul procedural și respectiv nu a depus referință în termenul stabilit.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) Cod de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii

acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin.(2).

Examinând admisibilitatea recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către BC „Unibank” SA, în proces de lichidare este inadmisibil, din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederilor art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către BC „Unibank” SA, în proces de lichidare nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Or, argumentele invocate în recurs se referă la dezacordul recurentei cu soluția pronunțată de către instanța de apel și nu redau încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau de drept procedural, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate și urmează a fi respinse.

Nu poate fi reținut drept temei al admisibilității recursului argumentul BC „Unibank” SA, în proces de lichidare precum că Curtea de Apel Chișinău a

examinat superficial prezenta speță, cu interpretarea și aplicarea eronată a normelor de drept material și procedural, deoarece fără specificarea prin ce s-a manifestat aceste încălcări și din care circumstanțe acestea rezultă, nu permite încadrarea în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Alte argumente invocate în recursul declarat nu au relevanță, deoarece nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau de drept procedural, respectiv nu constituie temei pentru casarea deciziei recurate și urmează a fi respinse.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform Secțiunii a II-a din Codul de procedură civilă are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și de drept procedural, verificându-se exclusiv legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei se precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficientă probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă faptul că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă din recursul declarat nu rezultă încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

Cât privește dreptul justițiabilului „de a fi auzit de o instanță”, garantat de art. 6 § 1 al Convenției Europene a Drepturilor Omului, instanța notează că obligația de a motiva o hotărâre judecătorească poate varia în funcție de natura deciziei în cauză (a se vedea „inter alia”, *Helle vs. Finlanda*, 19 decembrie 1997, parag. 55; *Latourniere vs. Franța*, 10 decembrie 2002, parag. 2; *Hansen vs. Norvegia*, 2 octombrie 2014, parag. 71-74). De fapt în concepția instanței europene, articolul 6 § 1 nu impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs care, întemeindu-se pe dispozițiile legale specificate, respinge un recurs ca fiind „lipsit de șanse de succes”, ceea ce s-a constatat în cazul de față (a se vedea, mutatis mutandis, *Kukkonen vs. Finlanda* (nr. 2), 13 ianuarie 2009, parag. 24; *Papaioannou vs. Grecia*, 2 iunie 2016, parag.45 sau *Baydar vs. Olanda*, 24 aprilie 2018, parag. 46).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibil recursul declarat de BC „Unibank” SA, în proces de lichidare.

În conformitate cu art. 270, 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de către Banca Comercială „Unibank” Societate pe Acțiuni, în proces de lichidare prin intermediul lichidatorului Iulian Țurcan.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Tatiana Vieru

Judecătorii

Maria Ghervas

Victor Burduh